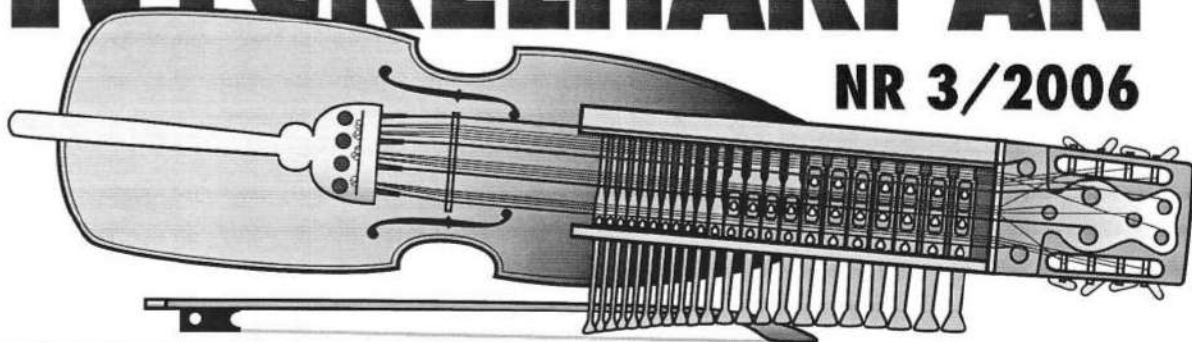

NYCKELHARPAN

NR 3/2006

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS MEDLEMSTIDNING

EXTRA
FÖRENINGSMÖTE
OCH SPELTRÄFF

EKEBYHOLMS-
KURSEN

BENNY JOHANSSON
– EN MUSIKANT
MED MÅNGA
STRÄNGAR
PÅ SIN LYRA

MAGNUS
HOLMGREN
– DUBBEL VÄRLDS-
MÄSTARE

M.M.

NYCKELHARPAN NR 3/06

Årgång 21.

Medlemstidning för Föreningen Nyckelharpan.

Utkommer normalt med 4 nr per år. ISSN 1401-2936

Adress: Föreningen Nyckelharpan, c/o Möllerman
Riddarstigen 17A, 183 30 Täby.

Ansvarig utgivare: Sture Möllerman.

Redaktion: Sture & Marianne Möllerman.

Artiklar och bilder ur Nyckelharpan får ej kopieras för publicering utan medgivande från redaktionen.

Material till nästa nummer skall vara på redaktionen senast 10 november.

MEDLEMSKAP

I Föreningen Nyckelharpan kan du välja antingen fullt eller begränsat medlemskap.

Fullt årligt medlemskap erhålles mot inbetalning av 160 kr på föreningens plusgiro nr 491 82 94-2.

Väljer du lägre medlemsavgift, 130 kr, erhåller du tidningen Nyckelharpan men avstår från all övrig information och aktivitet.

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS STYRELSE

Telefon

Ordförande	Sture Möllerman	08-768 13 66
Kassör	Anders Hägg	08-581 660 71
Sekreterare	Margareta Malmberg	08-758 96 22
Ledamot	Monica Hedelius	08-754 24 57
Ledamot	Bo Nilsson	08-716 96 96
Suppleant	Sten Holmberg	08-560 339 95
Suppleant	Vakant	

Adressändringar skickas till
Sture Möllerman Riddarstigen 17A, 183 30 Täby

Föreningen Nyckelharpan org. nr 802011-4289
www.nyckelharpan.org

OMSLAGSBILDEN

Benny Johansson, en musikanter med många strängar på sin lyra. Läs om denne spelman på sidan 6.

Foto Sture Möllerman

INNEHÅLL

i detta nummer

Boka tid för julfestem	sid. 2
Kjell Wigforss har lämnat oss	sid. 3
Kallelse till extra föreningsmöte med spelträff	sid. 3
Ny CD med Johan Hedin	sid. 3
Dubbel världsmästare i Österbybruk	sid. 4
Föreningens marknadsplats i Österbybruk	sid. 5
Harpospel vid jazzfestival	sid. 5
Benny Johansson – en musikanter med många strängar på sin lyra	sid. 6
Sommarkursen på Ekebyholm	sid. 7
Inbjudan till Maratonspel	sid. 8
Internationella nyckelharpsdagar	sid. 8

Boka tid för den kommande julfesten!

Föreningen Nyckelharpan håller som vanligt den mycket uppskattade julfesten i Hartwickska Husets Gästabudsalen. Till dig som inte varit med tidigare, men nu tänker komma till vår jul- och spelträff: adressen är S:t Paulsgatan 39b på Söder i Stockholm.

Vi har som vanligt bjudit in två duktiga nyckelharpspelmän som kommer att spela både för och med oss allt medan vi stoppar i oss lite av den kommande julens godsaker.

Datum och tid är redan satt till torsdagen den 7 december kl 19.00, men vi kommer att påminna om detta även i nästa nummer av tidningen Nyckelharpan.

Styrelsen

E O GRAFISKA

f. d. Birger Gustafsson Digital AB är Föreningen Nyckelharpan sponsor i form av mycket generösa villkor vid tryckning av vår medlemstidning. Vi tackar alla hos företaget som på detta sätt stöder vår verksamhet.

Kjell Wigforss

Föreningen Nyckelharpans kassör och mångårig medlem har hastigt avlidit i hemmet. Han skulle ha fyllt 69 år till vintern.

Kjell var en av de verkliga stöttepelarna i vår förening och kommer att saknas av många. Han var under lång tid aktiv som kassör även i Uplands Spelmansförbund där han erhöll förbundets förtjänstmerke i guld för sin mångåriga och betydande insats.

I Täby Spelmansgille var Kjell mycket aktiv. Under en rad av år var han spelmansgillet sekreterare.

Ofta var han anlitad som en mycket kunnig nyckelharpsreparatör och byggare. Flera harpor som tidigare knappt varit spelbara blev fullvärdiga instrument efter det att Kjell med sin skicklighet tagit hand om dem.

Utan Kjell hade förmodligen heller inte boken "Låtar och visor i Roslagens skärgård" kunnat förverkligas. Det var Kjell som hjälpte författaren och låtinsamlaren Åke Öhman med låtredningarna till detta verk. Jag fick förmånen att på nära håll ta del i detta arbete och även av Kjells instrument- och notkunskaper.

Vi hade tillsammans sedan en tid tillbaka långt gångna planer på att ge ut en liten skrift om nyckelharpsvård och Kjell hade just påbörjat detta arbete. Han hade också börjat ta del av och bearbeta ytterligare material från Åke Öhman för ett komplement till Roslagslåtarna.

När en mycket aktiv person rycks bort blir tomrummet stort. Nu känns det tungt och vi saknar Kjell både som kamrat och spelman.

Sture Möllerman.

Extra möte med spelträff

Vid senaste årsmötet beslöt vi att slopa den differentierade medlemsavgiften. Alla medlemmar ska betala samma avgift. Detta innebär en ändring i Föreningen Nyckelharpans stadgar och ska då tas upp för ytterligare beslut på ett extra föreningsmöte. Därefter, om beslutet då blir detsamma som vid årsmötet, kommer den nya medlemsavgiften att gälla från och med 2007.

Vi kallar nu därför till ett

EXTRA FÖRENINGSMÖTE

lördagen den 30 september kl 10.00 på Skogberga spelmansgård i Täby, en före detta kaplansbostad från 1600-talet som numera disponeras av Täby Spelmansgille.

Förslag till dagordning

- 1 Mötet öppnas.
- 2 Mötets behörighet.
- 3 Val av ordförande och sekreterare för mötet.
- 4 Stadgeändring angående medlemsavgift i Föreningen Nyckelharpan.
- 5 Stadgeändring angående styrelsefunktionärer.
- 6 Fyllnadsval av styrelsen.
- 7 Mötet avslutas.

SPELTRÄFF

Efter mötet kommer vi att ha en liten spelträff då vi lär ut några låtar från södra Uppland och Roslagen. Ledare för spelträffen blir några nyckelharpspelare ur Täby Spelmansgille som värnar om denna spelmanstradition.

Vi planerar att bjuda på ärtsoppa till lunch, varför vi är tacksamma för besked om vilka som kommer att närvara. Ring till Sture Möllerman 08 - 768 13 66 eller 070 - 438 64 15 för anmälan till mötet och spelträffen. Vid anmälan får du en närmare vägbeskrivning till Skogberga spelmansgård.

Välkomna!

Styrelsen

Musikanter, polskor och andanter

Johan Hedin, en av våra allra flitigaste nyckelharpspelare har åter kommit ut med en CD. Denna gång tillsammans med en annan smålandsspelare – Pelle Björnlert.

Utgåvan har namnet "Musikanter, polskor och andanter".

Johan spelar här på en tenor nyckelharpa och Pelle på en viola d'amore (fiol med ressonanssträngar), en kombination som resulterat i ett mycket klangrikt och skönt spel.

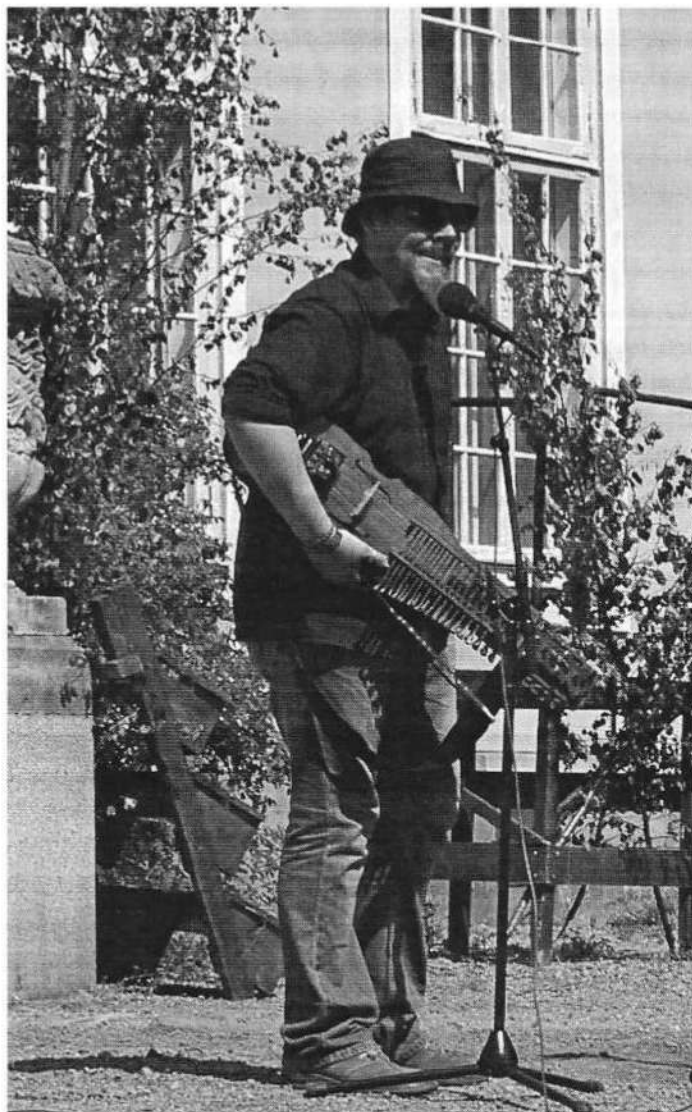
En del av låtarna är komponerade av Pelle Björnlert, men de flesta är hämtade ur gamla notböcker, några från 1700-talet. Sammanlagt får man på denna CD inte mindre än tjugo härliga dans- eller lyssnarlåtar.

Skivan är utgiven av GIGA Folkmusik HB med bidrag från Statens kulturråd. Producent och tekniker är Mats Hellberg.

Magnus Holmgren, silverbashaarpa

Magnus Holmgren, kromatisk nyckelharpa

Dubbel världsmästare vid årets Österbyävlingar

Årets korade världsmästare i nyckelharpspel, Magnus Holmgren, tog redan för två år sedan hem titeln i gammelharpklassen. Och denna sommar vid stämman i Österbybruk lyckades han till mångas förtjusning åter ta hem segern. Men inte nog med det, han skopade hem titeln i både gammelharp- och kromatiska klassen. Han erövrade segrarna genom att spela låtar från Västerbotten, där han har sina rötter.

Magnus går för närvarande på Kungliga musikaliska akademien, folkmusiklinjen, där han vidarutvecklar sitt nyckelharpspel och musikaliska kunnande.

Det är inte bara som framträdande spelman Magnus röner stor uppskattning – även som lärare och pedagog. Han är en ofta anlitad lärare på låtkurser där han som en mycket populär person sprider spelglädje kring sig.

Hitintills är det bara Peter "Puma" Hedlund som lyckats bli världsmästare två gånger. Synd att han och många andra av tidigare mästare inte längre ställer upp i dessa tävlingar. Tänk, vilken spänning det då skulle bli och vilken publik det skulle dra!

Senaste årens deltagande spelmän vid Österbystämman har i antal tillsammans med publiksiffror mattats av betydligt jämfört med för ett tiotal år sedan och det beror nog inte bara på att man börjat ta inträde även av spelmännen.

Nej, det borde nog ske någon form av förändring i upplägget av spelmannsstämmorna över lag i landet. Det är aldrig bra att hela tiden köra i samma hjulspår. Tyvärr har jag själv inget recept att komma med, men varför inte ta och samlas – några stämмоarrangörer – och fundera tillsammans.

Sture Möllerman

Marknadsplats i Österbybruk

Föreningen Nyckelharpan fick i år möjlighet att på spelmannsstämman i Österbybruk informera om sin verksamhet. Ett av marknadsstånden iordningställdes och var under större delen av stämman bemannat. Det var många intresserade besökare som fick upp ögonen för vår förening. Flera nya medlemmar värvades också.

Vi tackar stämmoarrangörerna för att de på detta sätt stöder vår verksamhet.

Sture Möllerman

*Bo Nilsson
informerade om
Föreningen Nyckelharpan
verksamhet.*

Harpospel blev introduktion till jazzfestivalen

Besökare som tog färjan över Hammarby sjö från Södermalm i Stockholm till festivalen möttes av skön nyckelharpmusik. Föreningen Nyckelharpan här representerad av Bo Nilsson, Sture och Marianne Möllerman var en av de grupper som stod för denna del av arrangemanget.

Festivalen anordnades till förmån för de översvämningsdrabbade i staden New Orleans.

Foto G Fredelius

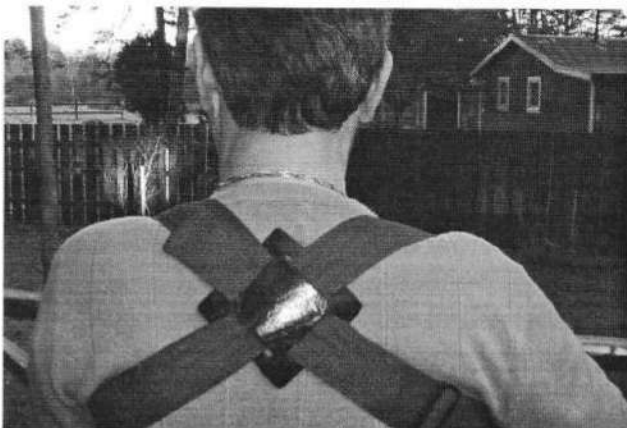
Håll harpan lätt med SliderStrap!

SliderStrap instrumentband för optimal ergonomi. SliderStrap med sitt patenterade bandkors på ryggen medger maximal avlastning av harpans vikt både i stående och sittande spelställning. Många nyckelharpspelare har redan insett fördelarna med SliderStrap och du, som ännu inte har bytt till SliderStrap, får här en ny chans:

Ring Janne Lundqvist på telefon 070-655 99 47 och beställ för direktleverans. Pris 350 kr inkl. moms och frakt. SliderStrap finns i färgerna svart, brunt, blått, rött och beige (sand). Materialet är nylonväv och det skjutbara korset är svart läder.

Välkommen med din beställning!

Janne Lundqvist
Silte Snausarve 454, 623 43 HAVDHEM

Benny Johansson

– en musikanter med många strängar på sin lyra

Riksspelman på klarinett och styvspelman på både fiol och nyckelharpa med förkärlek till låtar från framförallt södra Uppland och Roslagen. Så kan man kanske i korta ordalag beskriva Benny Johansson.

Men det finns åtskilligt mer att förtälja om denne entusiastiske musikanter. Häromdagen, då vi tillsammans satt och provspelade några olika nyckelharpor berättade Benny bland annat om sitt förhållande till instrumentet:

”Jag byggde min harpa 1979 enligt Sahlströms beskrivning. Handledare var Curt Jinder, som menade att ’en harpa ska vara mest genomarbetad inuti, då kan den bli bra’.

Jag traglade en del de första åren, men det lät inget vidare tyckte jag och familjen. Särskilt barnen, som när de blev tonåringar, försvann kvickt från lägenheten, när jag ibland tog fram harpan. Så det blev mycket sporadiskt spel på den framöver.

Men – så råkade jag få spela med Nisse Nordström för några år sedan. Och då fick jag en nytändning på instrumentet och satte igång att öva – den här gången mer ordentligt. Från andra instrument har jag lärt mig att tonbildningen är viktig och givetvis gäller det harpan också. Så för att få ordning på det hela skapade jag några etyder för mig själv som jag upprepade vid varje spelpass. Jag upptäckte också att när man sitter själv och tonar (med en välstämd harpa) så går det lätt att hitta strofer och musikaliska uttryck.

För något år sedan blev jag tillfrågad att hjälpa två elever med ämnet nyckelharpa. Det blev en utvecklande tid – inte minst för mig, som upptäckte att en av eleverna inte var särskilt intresserad av låtspel (det brukar ju förknippas med nyckelharpa) – nej, hon ville helst komma underfund med själva instrumentet, få bra ton osv. Då kom ju mina ’etyder’ väl till pass, och jag skapade flera som skulle passa henne. Etyderna har nu samlats i en bok och på CD.”

OM ”ANUNDS TRÄTA OCH BATALJ”

”Det var omkring 1990 då jag hörde talas om det historiska slag, som troligen hade ägt rum i trakterna av Frösunda. Historien skildrar en släktfejden mellan tre kungar från Sveariket, Norge och Danmark, och jag hade börjat skissa på en låt för två arga spelmän – fiol skulle det vara.

Ungefär samtidigt träffade jag ibland Tore Lindkvist och Tore Sander för att få lära mig ’inhemska låtar’ från trakten. Då framkom att de två Torarna kände väl till varandra

– men de hade aldrig spelat tillsammans! För mig blev det naturligt att dom – likt kungarna – skulle drabba samman – på scenen – gärna i Frösunda. Varje kung (Tore och Tore) skulle sekunderas av egna spelmän. Det fattades en tredje part för att bli som i historien. Det blev bröderna Wred i Frösunda. Slaget stod i Frösunda Hembygdsgård inför en intresserad publik.

När jag så småningom nyupptäckte nyckelharpan, så insåg jag att det var det perfekta instrumentet för två arga spelmän. Det går att få ut mycket dynamik och temperament ur instrumentet. Min med/motspelare i ’Anunds träta’ är harpvirtuosen Henrik Eriksson. Ola Söderström berättar sagan. Den har hitintills framförts ca 15 ggr.

Sedan ett år är jag medlem i Täby Spelmansgille där vi i nyckelharpsgruppen spelar ur den traditionella harprepertoaren men också en del inhemska låtar. Ibland hälsar jag på hos Nisse Nordström. Det är inspirerande och han kommer alltid ihåg vad han gav mig för läxa senast.”

WWW.BENNYJOHAN.SE

Benny har en hemsida (www.bennyjohan.se) som är värd att besöka. Där finns musikexempel från ’Anunds träta och batalj’, Spelboken med etyderna och ’Grisslehamnsbilder’ en svit för tre klarinetter. De framfördes i samband med Grisslehamns 250-års jubileum i somras. Sidan har också exempel på nostalgisk jazz, musik i kyrkorummet och folkmusik från Roslagen. Med några artiklar vill Benny också visa att även södra Roslagen haft en levande bygdemusik.

Benny är också teatermusikanter. ”I höst blir det arbete med fyra pjäser av Anton Tjechov tillsammans med gruppen Teater da Vinci. Ryska folksånger ska blandas in i manus och det är alltid spännande med föreställningarna – då får man vara vaken – det blir ofta variationer i tajming och dialog. Föreställningarna ska framföras under november i Norrtälje Folkets Hus, Vaddö Folkhögskola och Singö Hembygdsgård.”

Benny berättade vidare för mig, att när han komponerar nya låtar, nästan alltid använder sig av nyckelharpan. Det är det instrumentet han då trivs bäst med.

SPELBOK OCH CD

”Toner fraser och några låtar”, spelboken och CD:n med övningar för nyckelharpa som Benny nämnde, tror jag kommer att bli ett bra komplement för de nyckelharpspelmän som kommit en bit på väg eller de som musicerar på annat instrument och är något kunniga i notläsning och vill prova på att spela nyckelharpa. Själva har jag tagit del av detta utbildningsmaterial och funnit det både nyttigt och roande.

Sture Möllerman

Sommarkursen på Ekebyholm 2006

Ekebyholmskursen under eminent ledning av Barbro Andersson och Lars Lindkvist ägde i år rum mellan den 25 och 30 juni. Det var den 31:a i ordningen! Startåret för det här trevliga arrangemanget var 1976.

Veckan bjöd på vackert väder – undantag en regndag – så spela kunde vi göra både ute och inne, dag som natt. Grupperna med gamla och unga fungerade bra, och stämningen var jättefin. Alla hade ett leende på läpparna, och var och en fick nog vad den ville ha tack vare de duktiga lärarna.

Smolk i bågaren var att bygdens store spelman, Tore Lindqvist, inte var med oss. Han hade gått bort strax före kursstart och jordfästes på onsdagen under närvaro av flera lärare, bl.a. Eva Tjörnebo, som sjöng vid hans bår, två ljusa härliga sånger så som bara hon kan göra det.

Tre kvällskonserter bjöds vi på, väldigt olika varandra i stil. På söndagskvällen uppenbarade sig Elin Skoglund och Edward Anderzon i sina sobra kostymer och spelade varierat och samspelt. Måndagskonserten stod Peder Källman och Matti Andersson för, mjuka musikaliska tongångar. Vad som skulle hända på tisdagskvällen var länge ett frågetecken för de flesta, men så småningom avslöjade Väsen sin närvaro. De spelade friskt, frejdigt och glatt ur sin japanska repertoar bl.a.

Många duktiga elever framträdde på onsdagskvällen i skolans aula med sång, solospel och ensemblespel. Då repeterade vi också de låtar som skulle spelas i kyrkan dagen efter, och så fick vi en underbar jordgubbs- och gräddtårta till kaffet!

Så avslutades sommarkursen på Ekebyholm på sedvanligt vis i Rimbo kyrka med ett mycket varierat och njutbart program, då också de fyra Sahlströmsstipendiaterna fick visa upp sig.

...Och sent skall jag glömma Peter Hedlunds himmelska toner från läktaren!

Tack för en givande, glad och rolig vecka!

Monica Hedelius

Foto: Anders Hägg

BSVERIGE
PORTO
BETALT

FÖRENINGSBREV

Föreningen Nyckelharpan c/o Möllerman, Riddarstigen 17A, 183 30 Täby

Maratonspel på nyckelharpa i repris

Nu är det åter snart dags att finjustera harpan för att tillsammans med många likasinnade spela upp i årets längsta allspel.

Sist det begav sig lovade vi att upprepa detta arrangemang – så lyckat blev det. I år räknar vi med att ännu fler spelmän kommer att delta, då vi i förväg har kontaktat många spelgrupper och dessutom kommer att göra ett mer omfattande tidschema med olika allspelsledare.

LÖRDAG 21 OKTOBER KL 14 - 19

kommer maratonspelet på nyckelharpor att pågå i Stockholms läns blåsarsymfonikers repetitionslokal, Diesilverkstan vid Markusplatsen i Nacka.

I anslutning till lokalen och under samma tak finns gott om andra utrymmen med bland annat möjlighet att (om du kan slita dig från spelet) ta en fika eller äta mat. Detta dock på egen bekostnad. För övrigt är inträde och deltagande i maratonspelet gratis. Detta gäller även för desom kommer enbart för att lyssna.

Hur du kommer till Markusplatsen och Diesilverkstan framgår av färdbeskrivningarna här intill.

Internationella nyckelharpsdagarna

För treje gången anordnas på slottet Burg Fürstenberg i Tyskland den 5 - 8 oktober internationella nyckelharpsdagarna. "...mer än bara en spelhelg".

Det kommer utöver en utställning att bli kurser i i nyckelharpspel och -bygge. Engelska, franska, tyska, svenska,

Åk 6-7 min med någon av bussarna nr 401 till och med 422 från Slussen, stig av vid 3:e hållplatsen efter Slussen.

Alternativt åk 5-6 min med Saltsjöbanan från Slussen, stig av vid station Sickla. Gå upp för trappan.

Om du åker bil och kommer i Södra Länken tunneln: Då tunneln slutar, (åk ej in i nästa tunnel som leder ut på Värmdöleden), tag högerfilen mot Sickla/Älta (stor gul byggnad Fredells Byggvaruhus på höger sida) håll höger i denna första rondell, passera en rondell till, och i den 3:e rondellen tag vänster, parkera på Sickla Stormarkad (med P-skiva) eller i det runda glasparkeringshuset (fri parkering på lördagar)

Om Du åker bil och kommer från Slussen, kör då över Danviksbron, passera trafikljuset, efter 100 m håll högerfilen mot Älta... forts som föregående färdbeskrivning.

Bilderna är från förra årets maratonspel.

Önskar du ytterligare information om maratonspelet ring gärna till Sture Möllerman 08-768 13 66 eller Bo Nilsson 08-716 96 96.

VÄLKOMNA!

Föreningen Nyckelharpan

PRESS-STOPP!!!
KURS I SAHLSTRÖMSLÅTAR 25-26 NOV

med Sigurd Sahlström
på Eric Sahlström Institutet i Tobo.
1700 kr per person inkl helpension i dubbelrum.
Begränsat antal platser. Ej nybörjare.

Mer info och anmälan 0295-34290 eller
www.esitobo.org

italienska och flamländska är de språk som undervisningarna hålls på. För den svenska speldelen svarar Ditte Andersson, Uppsala.

Mer information om dessa nyckelharpsdagarna finns att få på internet www.burg-fuersteneck.de/folk